ePublishing

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 18 (2014)

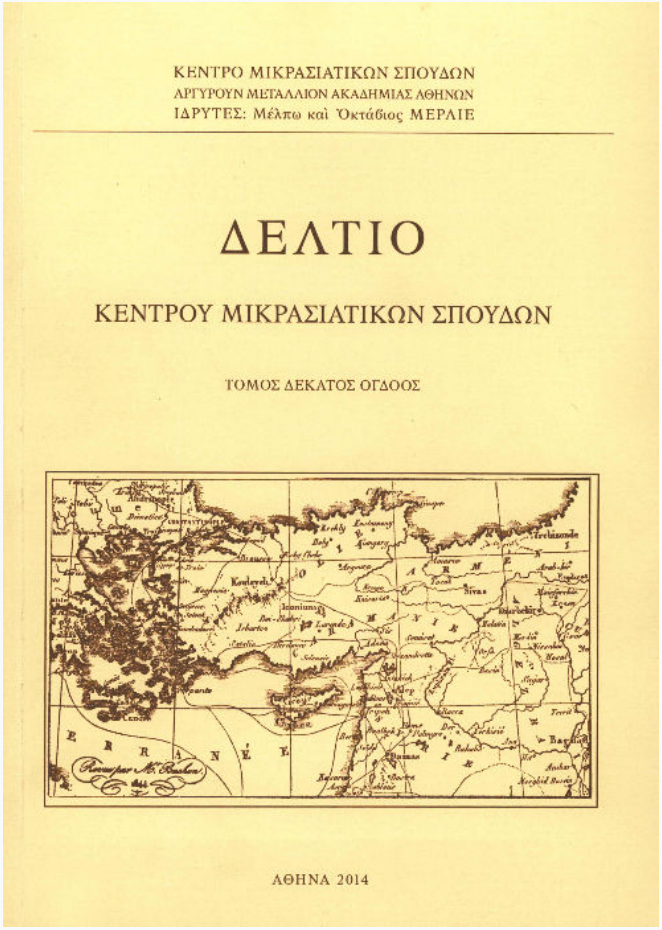

Ο Samuel Baud-Bovy στην Αθήνα του 1930

Μάρκος Φ. Δραγούμης

doi: 10.12681/deltiokms.302

Copyright © 2015, Μάρκος Φ. Δραγούμης

Άδεια χρήσης Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

Βιβλιογραφική αναφορά:

Δραγούμης Μ. Φ. (2014). Ο Samuel Baud-Bovy στην Αθήνα του 1930. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, *18*, 11–12. https://doi.org/10.12681/deltiokms.302

Ο Samuel Baud-Bovy στην Αθηνα του 1930

Ὁ Ἑλβετὸς Samuel Baud-Bovy (Γενεύη 1906-1986) καταγόταν ἀπὸ οἰκογένεια καλλιτεχνῶν καὶ διανοουμένων. Ὁ συγγραφέας πατέρας του μαζὶ μὲ τὸν συμπατριώτη του φωτογράφο Fred Boissonnas στὶς 2 Αὐγούστου 1913 ἔγιναν οἱ πρῶτοι ὀρειβάτες ποὺ κατάφεραν νὰ πατήσουν τὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Χρῆστο Κάκκαλο. Ἀκολούθησε μιὰ δεύτερη ἀνάβαση τὸ 1927, στὴν ὁποία συμμετεῖχε καὶ ὁ εἰκοσάχρονος Samuel, σπουδαστὴς τότε τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ τῆς δυτικῆς μουσικῆς (βιολί, σύνθεση, διεύθυνση ὀρχήστρας, μουσικολογία). Τὸ ἑπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος (1928-1929) ὁ Samuel Baud-Bovy, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια ποὺ ἄκουσε καὶ εἶδε νὰ χορεύονται στὴν περιοχὴ τοῦ Ὀλύμπου, πῆγε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ φοιτήσει στὸ Νεοελληνικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Σορβόνης κοντὰ στὸν ἑλληνιστὴ Hubert Pernot. Καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1929 ἦρθε πάλι στὴν Ἑλλάδα μὲ ὑποτροφία τοῦ κληροδοτήματος Λαμπράκη-Maunoir γιὰ νὰ τελειοποιηθεῖ στὴ γλώσσα καὶ νὰ μελετήσει βυζαντινὴ καὶ δημοτικὴ μουσική. Στὸ διάστημα ποὺ ταξίδευε γιὰ ἐδῶ καὶ παρέμεινε στὴν Ἀθήνα (20.9.1929-14.6.1930) ἔγραφε σχεδὸν καθημερινὰ ἕνα ἡμερολόγιο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ὁποίου παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν γιό του Manuel γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ τόσο στὸ πρωτότυπο ὅσο καὶ μεταφρασμένο στὰ ἑλληνικὰ στὸ *Δελτίο* τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, μὲ τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφέας εἶχε στενὴ σχέση γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια.

Μιὰ προσεκτικὴ ἀνάγνωση τοῦ ὑπὸ δημοσίευση ἡμερολογίου ἀποκαλύπτει μιὰ προσωπικότητα μὲ ἰδιαίτερη εὐφυΐα καὶ συγκρότηση καὶ ἐκπληκτικὰ δραστήρια. Μέσα σὲ λίγους μῆνες βελτίωσε θεαματικὰ τὰ ἑλληνικά του, μιλώντας τα πιὰ μὲ ἄνεση, διάβασε πολλοὺς καὶ δύσκολους νεοέλληνες συγγραφεῖς στὸ πρωτότυπο (Παπαδιαμάντη, Κάλβο, Παλαμᾶ κ.ἄ.), μελέτησε βυζαντινὴ μουσικὴ στὸ Ὠδεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὸν Νικόλαο Παππᾶ, συνεχίζοντας παράλληλα, ὅσο προλάβαινε, τὴν ἐξάσκησή του στὸ πιάνο, τὸ βιολὶ καὶ τὴ διεύθυνση ὀρχήστρας. Ἐπιπλέον, δίδαξε στὸν

ἑαυτό του τὴ δημοτικὴ μουσικὴ διαβάζοντας (ἀπὸ βιβλία ποὺ δανειζόταν ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη) τὶς συλλογὲς τοῦ Ψάχου καὶ τοῦ Παχτίκου. Καὶ χάρη στὴ Μέλπω Μερλιέ, ποὺ τὸν κατηύθυνε στὰ ἐθνομουσικολογικά, ἄκουσε ζωντανὰ λαϊκοὺς μουσικοὺς ἀπὸ τὰ Μέγαρα καὶ τὰ Δωδεκάνησα ἀλλὰ καὶ πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Θράκη καὶ τὴ Μικρασία. Ὅλες αὐτὲς οἱ μελέτες –στὶς ὁποῖες θὰ πρέπει νὰ προστεθεῖ ἡ παρουσία του στὶς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν Βέη, Κουγέα καὶ Μενάρδου στὸ Πανεπιστήμιο– δὲν ἐμπόδισαν τὸν Samuel Baud-Bovy πότε μοναχὸ καὶ πότε μαζὶ μὲ ἄλλους νὰ περιηγεῖται, συχνὰ πεζῇ, τὴν Ἀττικὴ καὶ τὴ Μεγαρίδα, νὰ εἶναι τακτικὸς ἀκροατὴς τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν ποὺ διηύθυνε τότε κυρίως ὁ Δημήτρης Μητρόπουλος, νὰ παρακολουθεῖ θεατρικὲς καὶ μελοδραματικὲς παραστάσεις καὶ διάφορα ρεσιτὰλ πιάνου, βιολιοῦ καὶ τραγουδιοῦ, νὰ πηγαίνει σὲ διαλέξεις, νὰ ἐπισκέπτεται ἐκθέσεις ζωγραφικῆς καὶ νὰ καλλιεργεῖ τὶς κοινωνικές του σχέσεις – μεταξὺ ἄλλων γνώρισε τὸν Καλομοίρη, τὸν Παλαμᾶ, τὸν Δροσίνη καὶ τὴν Εὔα Σικελιανοῦ.

Οἱ πιὸ στενοί του φίλοι στὸ διάστημα αὐτὸ ὑπῆρξαν ὁ ἀρχαιολόγος Ἰωάννης Παπαδημητρίου, τὸ ζεῦγος Μέλπως καὶ Ὀκτάβιου Μερλιὲ καὶ κάποιοι Ἑλβετοί (ὁ ζωγράφος Amiguet καὶ τὸ ζεῦγος Weiglé).

Μιὰ ἀγαπημένη συνήθεια τοῦ Samuel Baud-Bovy ἦταν νὰ θαυμάζει τὸ λεκανοπέδιο τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὸν Λυκαβηττὸ ποὺ δὲν χόρταινε νὰ τὸν σκαρφαλώνει. Ἀλλὰ πιὸ συχνὰ ἀνέβαινε στὴν Ἀκρόπολη, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ἰδιαίτερη ἀγάπη, ὅπως καὶ γιὰ ὁτιδήποτε εἶχε σχέση μὲ τὰ ἀρχαιολογικὰ μνημεῖα καὶ μουσεῖα τῆς πόλης. Τὸ ἴδιο, ὅμως, ἐνδιαφερόταν καὶ γιὰ καθετὶ σημαντικὸ ἢ φαινομενικὰ ἀσήμαντο ποὺ συναντοῦσε στοὺς δρόμους καὶ τὶς ἐξοχὲς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ παρατηρητικότητα ἦταν μία ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀρετές του.

Ὁ Samuel Baud-Bovy δὲν ἄφηνε τίποτε ἀπὸ ὅσα ἔβλεπε καὶ ἄκουγε χωρὶς νὰ τὸ σχολιάζει. Οἱ κρίσεις του ἦταν αὐστηρές, ἀλλὰ πάντοτε δίκαιες καὶ καλοπροαίρετες καὶ φανερώνουν ἕναν ἄνθρωπο μὲ κοφτερὸ μυαλὸ κι ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του. Ὅπως οἱ περισσότερες ἰδιοφυΐες, ἔτσι κι αὐτὸς εἶχε τὴν τύχη νὰ ὡριμάσει σὲ πολὺ μικρὴ ἡλικία.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας ἡμερολόγιο εἶναι πολύτιμο ὄχι μόνο ἐπειδὴ ἀποκαλύπτει τὴ σπουδαία προσωπικότητα ἑνὸς ἔνθερμου φιλέλληνα, ἀλλὰ καὶ γιατὶ ἀπαθανατίζει μιὰν ἐξαίσια γιὰ τὴ ζωντάνια, γοητεία, ἠρεμία καὶ γραφικότητά της Ἀθήνα ποὺ δὲν πρόκειται νὰ ξαναϋπάρξει.

ΜΑΡΚΟΣ Φ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ